

реалізації набутих студентами знань, умінь та навичок у майбутній професійній діяльності. Зокрема, це стосується не лише змісту дисциплін, а й методики їх викладання.

– У процесі навчання необхідно створювати умови для розвитку прийомів розумової діяльності студентів як під час занять, так і в процесі самостійної роботи.

– Інтенсивніше впроваджувати в навчальний процес комп'ютерні навчальні програми, розробити лекційні курси, практикуми з розв'язування задач з використанням комп'ютерних технологій; створити тести для поточного, проміжного контролю та самоконтролю знань студентів; забезпечити студентам вільний доступ до Інтернету.

Література:

1. Кустовський С.М. Дидактичні умови організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності майбутніх економістів у вищих навчальних закладах. Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Хмельницький національний ун-т. – Хмельницький, 2005. – 258 с.

В статье представлены результаты опроса студентов, проведенного с целью выяснить их отношение к самостоятельной познавательной деятельности. Выделены основные проблемы, которые мешают студентам учиться, и пути развития познавательной самостоятельности будущих учителей математики.

In the article had showing results of student question. It had done with goal to decide their treats for independent and cognitive activity. The main problems were find, which hindered studding for students. The ways of development deliver for cognitive independence teacher of mathematics in future.

К.С. Норенко
м. Харків, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Сучасне суспільство ставить перед системою освіти низку нових завдань, пов'язаних з оновленням змісту освіти, розробкою та впровадженням нових форм навчального процесу, педагогічних технологій і комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання та управління навчально-виховним процесом.

Впровадження кредитно-модульної технології навчання дозволяє демократизувати навчальний процес і підвищити якість вищої освіти, забезпечити конкурентноспроможність випускників вищих навчальних закладів і виконання Україною основних вимог Болонського процесу.

Складовою підготовки у системі кредитно-модульного навчання є модульно-рейтингова система оцінювання знань, що дає можливість [3, с. 325]:

– чітко визначити обсяг запланованої і виконаної студентом роботи з урахуванням усіх видів навчальної та наукової діяльності;

– забезпечити якість засвоєння студентами навчального матеріалу шляхом своєчасної діагностики навчальних досягнень;

– підвищити відповідальність студентів за результати навчальної діяльності;

– психологічно розвантажити студентів наприкінці семестру;

– стимулювати систематичну аудиторну та позааудиторну роботу студентів на протязі навчального семестру, року;

– максимально реалізувати принцип об'єктивності за рахунок оцінювання як підготовки до проведення, так і якості виконання кожного виду роботи (виконання практичної роботи, підготовка до семінарського заняття, самостійна робота з першоджерелами тощо);

- створити атмосферу здорової конкуренції в навчанні.

Оскільки оцінювання є складовим елементом педагогічної діагностики, то актуальності набуває проблема розробки і впровадження такої системи діагностики навчальних досягнень, котра забезпечить реалізацію завдань кредитно-модульної системи організації навчання.

Мета статті: проаналізувати сутність і визначити оптимальні етапи діагностики знань, умінь і навичок студентів.

Питання історії виникнення і розвитку діагностики та контролю навчальної діяльності вивчали А. Алексюк, В. Бочарнікова, І. Булах, В. Козаков, І. Підласий, Л. Романишина, Н. Тализіна та інші.

Саме ж поняття «педагогічна діагностика» було запропоновано К. Інгенкампом у 1968 р. і розглядалося у двох значеннях [2, с.7]:

- у широкому значенні – педагогічна діагностика має охоплювати всі діагностичні завдання у межах консультування з питань освіти;
- у вузькому значенні – педагогічна діагностика своїм предметом визначає планування і контроль навчального процесу.

У свою чергу А. Єсаулов зазначає, що педагогічна діагностика має, по-перше, оптимізувати навчальний процес, по-друге, в інтересах суспільства забезпечити об'єктивне визначення його результатів, по-третє, керуючись відпрацьованими критеріями, звести до мінімуму помилки під час переведення студентів з однієї навчальної групи до іншої, направленні їх на різні курси, продовженні навчання на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні, виборі спеціалізації навчання тощо [1, с. 34].

Розглянемо основні етапи педагогічної діагностики та їхню сутність.

Етап планування передбачає визначення методів, форм і видів контролю, їх кількості та часу проведення; розробку змісту завдань, критеріїв оцінювання в межах кожного модуля.

Під час розробки системи завдань та критеріїв оцінювання необхідно враховувати рівні засвоєння навчального матеріалу. В. Беспалько виділяє чотири рівні:

- 1-ий – рівень ідентифікації (рівень знайомства);
- 2-ий – рівень репродукції на основі пам'яті (рівень відтворення);
- 3-ій – рівень уміння застосовувати засвоєну інформацію, одержувати нову на основі використання засвоєного зразка (рівень умінь та навичок);
- 4-ий – рівень «трансформації», що дає змогу орієнтуватися в нових ситуаціях і виробляти нову, принципово відмінну від попередніх, програму дій (рівень творчості).

Результатом планування має бути видання відповідних методичних матеріалів і ознайомлення з ними студентів перед вивченням навчальної дисципліни. Тобто вже на першому занятті студенти мають знати коли, в якій формі будуть проводитися контрольні заходи і яку кількість балів вони мають можливість отримати.

Етап перевірки передбачає застосування запланованих заздалегідь методів контролю (усного, письмового, тестового, графічного контролю, а також контролю практичних і лабораторних робіт) з метою визначення досягнутого рівня знань, умінь та навичок. На цьому етапі важливо привчати студентів до самоконтролю, а також слід пам'ятати про застосування всіх видів контролю, як то:

- попереднього – з метою визначення ступеня готовності до навчальної діяльності;
- поточного – з метою осмислення окремих частин теми під час лекцій, семінарів, лабораторних та практичних робіт;
- тематичного – з метою осмислення теми цілому під час семінарів, колоквиумів;
- підсумкового – з метою виявлення якості знань, умінь і навичок та встановлення їх рівня. Проводиться після опрацювання певного блоку матеріалу (наприклад, комплексна робота, яка включає тестові завдання різних рівнів та завдання творчого характеру) або під час складання заліків, екзаменів у разі, якщо студент не набрав необхідної кількості балів протягом навчального семестру чи бажає підвищити свій рейтинг. Виконання курсових та дипломних робіт також відносять до підсумкового контролю.

Етап оцінювання має на меті об'єктивне порівняння досягнутого рівня знань з еталоном, співвідношення з певними вимогами навчальних програм та державних стандартів освіти. Результатом є оцінка, яка включає в себе бал та оціночні судження.

Під час оцінювання оцінюванні навчальних досягнень слід використовувати розроблені критерії. Так при визначенні навчальних досягнень студентів в опануванні теоретичними знаннями аналізу підлягають [4, с. 58]:

- обсяг відтвореної інформації та її співвідношення з обсягом, одержаними студентом під час лекцій та інших видів аудиторних занять;
- обсяг інформації, здобутий студентом самостійно, вміння працювати з джерелами інформації;
- глибина розуміння положень теорії, взаємозв'язок між ними;
- системність та узагальненість уявлень студента про курс, що вивчається;
- характеристики відповіді студента – цілісність, логічність, точність формулювань, осмисленість, впевненість, аргументованість;
- вміння і досвід творчої діяльності – вміння виявляти проблеми, робити обґрунтовані припущення, застосовувати набуті знання у нестандартних ситуаціях;
- характер помилок і здатність їх виправляти.

В процесі визначення оцінки практичних знань та вмінь студентів необхідно враховувати:

- уміння планувати роботу;
- уміння проводити дослідження та оформлювати їх результати (складати таблиці, діаграми, графіки);
- здатність студента робити висновки; глибина, обґрунтованість та ступінь узагальнення цих висновків;
- дотримання правильної послідовності виконання окремих дій в процесі розв'язання задачі;
- рівень володіння базовими знаннями, необхідними для розв'язання задач;
- рівень самостійності під час виконання практичних завдань;
- ступінь виявлення творчості студентом, що може проявлятися у здатності до постановки та розв'язання нестандартних проблемних задач, визначення перспективи;
- творчі здібності студента, котрі виявляються в умінні удосконалити умови проведення досліджень, запропонувати власну методику або засоби проведення експерименту.

Слід зазначити, що перелічені критерії є достатньо умовними, і в межах однієї навчальної дисципліни мають бути розроблені такі критерії, які б сприяли реалізації індивідуального підходу, забезпечували об'єктивність оцінювання і відображали специфіку предмета.

Етап обліку знань, умінь і навичок передбачає документальну фіксацію досягнутого рівня (журнали, відомості, залікові книжки).

Етап аналізу результатів включає перевірку правильності, дієвості, ефективності застосованих контрольних дій, аналіз результатів, внесення необхідних коректив. Однак, аналіз результатів має здійснюватися не тільки після виставлення отриманих балів у певний документ, а й на етапах планування, перевірки й оцінювання з метою попередження помилок.

Ефективність проведення педагогічної діагностики безпосередньо залежить від дотримання вимог, серед яких: індивідуальний підхід, систематичність, дотримання об'єктивності, оптимізація контролю, гласність, відкритість і прозорість оцінювання, всебічність, а також обов'язкове дотримання етичних норм. Під час дотримання цих вимог оцінювання як складовий етап педагогічної діагностики виконуватиме відповідні мотиваційні функції, спонукатиме студентів до систематичної розумової праці, спричинить саморух до пізнання, до саморозвитку і самозбагачення.

Оскільки педагогічна діагностика є невід'ємною частиною навчально-виховного процесу, то має органічно поєднуватися з іншими елементами педагогічної системи. Педагогічна діагностика дозволяє перевірити ефективність, виявити позитиви й негативи, досягнення й недоліки освітнього процесу і повинна розглядатися як взаємообумовлена, взаємопов'язана й взаємоузгоджена діяльність того, хто навчає – учителя, викладача, тьютора, - і того, хто навчається, суб'єкта учіння – учня, студента, слухача.

Таким чином, реалізація зазначеного вимагає створення відповідних умов, а саме, наявності науково-обґрунтованої, мобільної, оперативної, адаптивної системи діагностики та якісної інтерпретації результатів навчання, що передбачає виявлення, вимірювання та оцінювання знань, умінь і навичок.

Література:

1. Єсаулов А.О. Контроль навчальних досягнень студентів (теоретико-методичний аспект). – К.: Національний аграрний університет, 2005. – 148с.
2. Ингенкамп К. Педагогическая диагностика: Пер. с нем. – М.: Педагогика, 1991. – 240 с.
3. Кредитно-модульна та модульно-рейтингова системи організації навчального процесу в коледжах і технікумах. Стан. Проблеми. Перспективи. Збірник матеріалів науково-методичної конференції педагогічних працівників та співробітників вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації Харківської області (22 лютого 2008 року). – Х.: 2008. – 408 с.
4. Мороз І.В. Педагогічні умови запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Монографія. – К.: ТОВ «Освіта України», Коо, 2005. – С. 63-77.
5. Окалелов В., Шевцов Л., Мочалін Є. Розробка загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів з дисциплін фундаментального циклу // Вища школа. – 2006. - № 3. – С. 57-62.
6. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: Навч. посіб. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 127 с.

У статті звертається увага на необхідність використання педагогічної діагностики навчальних досягнень. Розкривається сутність використання системи педагогічної діагностики та аналізуються її основні етапи у контексті кредитно-модульної технології навчання. Пропонуються можливі критерії щодо оцінювання як теоретичних знань, так і практичних умінь та навичок.

The article takes note of the urgent use of pedagogical diagnostics for students' educational achievements. The use of pedagogical diagnostic system is revealed and its key stages are analyzed in the credit-transfer system of education. The possible assessment criteria of theoretical knowledge and practical knowledge as well as skills are offered.

УДК Ч481.26

В.Н. Павлиш, Т.О. Ушакова
м. Донецьк, м. Красноармійськ, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ НАВЧАЛЬНИХ СИСТЕМ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ І КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Актуальність дослідження. Сучасний період розвитку суспільства характеризується як етап інформатизації. Знання й інформація стають новим продуктом, який стає стратегічним товаром ринку. Для того, щоб виготовляти цей продукт найякіснішим, необхідно професіонально покращувати систему освіти.

У зв'язку з швидким розвитком технологій освіти необхідно поступово відмовлятися від репродуктивного методу, від запам'ятовування знань, від засвоєння вмінь – «голова студента не посудина, яку потрібно тільки наповнити, а факел, який потрібно запалити».

Логічне мислення, розумова діяльність є основою, на якій тримається весь науково-освітній процес. Велику роль у ньому відіграє самостійна робота, яку необхідно